

יום שישי ה' באייר תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

כתובות - פ"א

ניתן להפיץ לזיכוי הרבים תחת השם 'נר שמואל' בלבד

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

1. שומרת יבם שמתה, על מי מוטל חיוב קבורתה?
 צדדי הספק: האם על יורשי היבם כיון שיורשים כתובתה, או על משפחתה כיון שיורשים את נכסי המלוג.
 רב עמרם הביא ברייתא שפוסקת: שיורשי כתובתה.
 אבי הוכיח כך ממשנה: 'אלמנה ניוזנת מנכסי יתומין, ומעשה ידיה שלהן, ואין חייבין בקבורתה. יורשיה יורשי כתובתה חייבין בקבורתה', משמע שמדובר אלמנה שיש לה שני יורשין - היינו שומרת יבם.
2. הקשה רבא - יאמר היבם את הכתובה אני יורש מאחי, ולמה אתחייב בקבורתה?
 ענה אביי - באין עליו משני צדדיו: אם יורש את אחיו יקברה, כמו שאחיו היה קבורה. אם אינו קבורה יתן ליורשיה את כתובתה, שהיא כנגד קבורתה. הסביר רבא קושייתו - יאמר היבם: לא שייך לגבות כתובה בחיי הבעל, וכיון שאני עומד במקום הבעל אין לתבוע ממני.
 ענה אביי - בית שמאי הם אלו שדרשו מלשון הכתובה 'לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי' שבחיי הבעל כיון שאינה יכולה להנשא לאחר אינה יכולה לגבות הכתובה, והם עצמם סוברים ששטר העומד להגבות כגבוי, וא"כ נחשבת היבמה כמוחזקת בכתובה והיבם יורש ממנה ולא מאחיו.
 ואע"פ - שלא הותרה לשוק, הותרה ליבם גם נחשב 'לכשתנשאי לאחר'.
3. היכן מצינו מחלוקת בית הלל לבית שמאי אם שטר העומד ליגבות כגבוי דמי?
 סוטה שמת בעלה קודם ששתתה - אינה יכולה עוד לשתות, כיון שאי אפשר לקיים בה, 'והביא האיש את אשתו...'.
 לב"ש: נוטלת כתובתה, כיון שנחשבת כתובתה כגבוי, ויורשיו מספק אם זינתה לא יכולים להוציא ממנה. לב"ה: מתוך שאינה שותה אינה נוטלת.
4. ר' אבא: שאלתי את סומכוס הרוצה שימכור בנכסי אחיו כיצד הוא עושה?
 אם כהן הוא שלא יוכל להחזירה, יעשה סעודה ויפייסנה. ואם ישראל הוא מגרש בגט ויחזיר, כיון שרק יבמה מעכבתו מלמכור.
 רבא הקשה מכאן על אביי - אם כדברין שניתנה כתובה לגבות מחיים, יכול לייחד לה שיעור כתובה.
 ותיירו צ"ו מן הדין אכן יכול לייחד לה, ומה שלא יעשה כן, משום שחוששים לאיבה שנראה כמבקש לגרשה, [ושמגרש ע"מ להחזיר ניכר שכדי למכור].
 הטעם שרבא לא הקשה ממשנתנו - שגם פסקה כך, כיון שמשנתנו באה לומר רק עצה טובה, שמה יאבדו. כדמוכח מכך ששנינו זאת לגבי כל אשה.
5. מעשה בגדול שבאחין שרצה לייבם, ורצה אחיו הקטן למנוע ממנו ע"י שיזרוק לה גט וכך יחלקו בשווה בירושה.
 התחייב הגדול שאם ייבם יחלוק בשווה עם אחיו בירושת המת. האם מועילה התחייבותו?
 - א. רב יוסף - כיון שאסרו רבנן למכור בנכסים כיון שכולם ערבים לכתובתה, אף אם עבר ומכר או התחייב במתנה דבריו בטלים.
 - ב. אביי - גם במקום שאמרו רבנן לא למכור, אם עבר ומכר מכירתו קיימת. כמו שמצינו באשה שנפלו לה נכסים משנתארסה, אף לאוסרים למכור אם מכרה, המכר קיים.
 רב יוסף הביא ראיה לדבריו - דתניא הרי שהיה נושה באחיו ומת, והניח שומרת יבם, לא יאמר האח החייב הואיל ושאני יורש החזקתי, אלא מוציאין מיבם ויקח בהן קרקע והוא אוכל פירות, כל שכן בנכסים שהיו מוחזקים בידי המת.
 ואין לדחות - שרק לטובת היבם יעצו כך כדי שלא תכלה הקרן, כיון שלשון 'מוציאין' משמע בעל כורחו.
 אבל דחה רב יוסף בר מניומי בשם רב נחמן - שבריינתא זו אינה משנה. והטעם שלא סומכים עליה:
 - א. הו"א: כיון שמטלטלין לא משתעבדים לכתובה.
 ונדחה: שיתכן שהיא בשיטת ר"מ שמטלטלי משעבדי לכתובה.
 - ב. הו"א: כיון שיאמר לה 'את לאו בעלת דברים דידי את'.
 ונדחה: יתכן שהיא בשיטת ר' נתן שהנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו - מוציאין מהלוה ונותנין לבע"ח של המלוה 'ונתן לאשר אשם לו'.
 - ג. למסקנא: כיון שלא מצינו תנא שיחמיר בכתובה שהיא מדר' נתן שתי חומרות, גם כרבי מאיר וגם כר' נתן.
 ולכן אינה משנה.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)